

Herke Sándor 80 éves

Ez évben tölti be 80. életévét Herke Sándor Kossuth-díjas nyugalmazott egyetemi tanár, a mezőgazdasági tudományok doktora, a magyar talajjavítási kutatás kimagasló alakja. Közel hat évtizedes termékeny munkásságával igen sok értékes eredménnyel gazdagította talajtani tudományunkat.

A budapesti Műegyetem vegyészmérnöki karán vegyészmérnöki oklevelet szerzett, majd Magyaróvárra, Cserháti Sándorhoz került. Itt alapos növénytermesztési tudásra tesz szert. Közben Németországban Löhnis professzornál talajmikrobiológiai tanulmányokat végez. Ebben az időben már számos dolgozata jelenik meg, melyekben főleg növénytáplálkozási és trágyázási kérdésekkel foglalkozik. Kidolgozta — többek között — a sörárpa érték-bírálatát, valamint az első biológiai foszforsavszükséglet meghatározást.

Talajtani és talajjavítási kérdésekkel 1920-as évek elejétől kezd foglalkozni. 1924-ben megbízást kapott a Talajtani és Agrokémiai Kísérleti Állomás megszervezésére és vezetésére Szegeden. Ettől kezdve a szikes, elsősorban a meszes-szódás szikes talajok sajátságait vizsgálja, kutatja azok javítási és hasznosítási módjait.

Tanulmányozta a mésztelen szikes talajok javítását is meszes altalajterítéssel (digózás), melynek során megállapította, hogy milyen sárgafölddel érhető el kielégítő javulás. 1942-ben megszervezte a meszes altalajjal való nagyüzemi javítás gépesítését kotrógépekkel. Úttörő munkát végzett a magyar szikesek felvételezésében és az állami szikjavítási akciókban.

1943-ban a talajjavításokat országosan irányító miniszteri biztos lett. 1947-ben kinevezték az Agrártudományi Egyetem Keszthelyi Osztálya talajtani tanszékére nyilvános rendes tanárnak. Betegsége miatt azonban saját kérésére nyugdíjazták. Ettől fogva újból a szegedi Talajtani Kísérleti Intézetben, majd az újjászervezett Mezőgazdasági Kísérleti Intézet Talajjavítási Osztályán dolgozik mint kutató.

Munkásságát ekkor már kizárólag a meszes-szódás szikesek javításának és hasznosításának kutatása képezte. Megállapította, hogy ezen szikesek különböző lúgosságtompító anyagokkal milyen eredménnyel javíthatók. Módszert dolgozott ki a szükséges javítóanyag mennyiségének meghatározására. Megállapította, hogy a lignitpor igen jól használható talajjavító anyag, mely a gipszet helyettesíti, s ezenfelül a legtöbb növény fejlődését kedvezően befolyásolja.

1953-ban szembeszállt egyes szakemberek által is elfogadott azon nézetel, hogy a Dunavölgyben nem lehet rizst termesztetni. Megállapította, hogy sajátos agrotechnikával és szükség szerinti talajjavítással a Dunavölgyben is lehet sikeresen és jövedelmezően rizst termesztetni. A legjobb minőségű rizsfajta a Dunghan Shali a barnulásos betegség veszélye nélkül termeszthető. A rizstermesztéssel egybekapcsolt talajjavítás jelenleg a leghamarabb megtérülő és a legjobb talajjavítási eljárás a dunavölgyi meszes-szódás szikes talajok megjavítására. Ezen eredményét nagyüzemileg is alkalmazzák.

Kutatásainak másik irányát a meszes-szódás szikes ösgyepek hozamának növelése képezte. Több évtizeden keresztül folytatott kísérleteivel és vizsgálataival megállapította, hogy a birkalegelőnek is alig alkalmas sziki mézpázsitos és a tarackos tippanos gyepek hozamát megfelelő műtrágyázással és szükség szerinti öntözéssel sokszorosára (5—10-szeresére) lehet növelni.

Tanulmányozta a Duna—Tisza közötti szikesek keletkezését, a talajvíz mozgását és összetételét is.

Eredményekben igen gazdag munkásságát bizonyítja nagyszámú dolgozata is. A „Gazdálkodás szikeseinken” c. könyvben foglalta össze a szikeseinken, elsősorban a meszes-szódás szikeseinken elért fontosabb eredményeit.

Eredményes munkásságának elismerésül kormányzatunk 1954-ben a Munka Vöröszászló érdemrenddel, majd 1955-ben Kossuth-díjjal tüntette ki. A Magyar Tudományos Akadémia 1961-ben a mezőgazdasági tudományok doktorává minősítette.

Meleg szeretettel köszöntjük 80. születésnapja alkalmából. Őszinte szívvel kívánjuk, hogy még sokáig jó egészségnek örvendjen és még további hasznos eredményekkel gazdagítsa mezőgazdasági tudományunkat.

HARMATI ISTVÁN